

Załącznik
do Uchwały nr XXIX/305/08
Rady Miejskiej w Nowym Dworze Mazowieckim
z dnia 16 grudnia 2008 roku

**Miejski Program Profilaktyki Uzależnień
i Przeciwdziałania Przemocy
dla miasta
Nowy Dwór Mazowiecki
na rok 2009**

Nowy Dwór Mazowiecki, grudzień 2008 rok

A. Wprowadzenie

Profilaktyka uzależnień stanowi jedno z poważniejszych wyzwań jakie stoją przed instytucjami publicznymi, samorządem lokalnym i społeczeństwem.

Alkoholizm i narkomania są zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju społeczeństwa, rodziny a przede wszystkim dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym. To one najdotkliwiej odczuwają konsekwencje uzależnienia w rodzinie. Doświadczają agresywnych zachowań dorosłych, są zaniedbywane pod względem opiekuńczym i wychowawczym, częściej chorują, a w okresie późniejszym stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia.

Ryzyko uzależnienia wśród młodzieży potęguje stres towarzyszący okresowi dorastania. Nie wszyscy potrafią radzić sobie z presją rówieśniczą, wymaganiami społecznymi, czy ograniczeniami stawianymi przez środowisko społeczne i zawodowe. W poszukiwaniu własnej tożsamości i akceptacji społecznej oraz nowych doświadczeń i mocnych wrażeń stykają się z nowymi sytuacjami. Jedną z nich może być używanie alkoholu, narkotyków czy innych substancji odurzających.

Zadaniem samorządu oraz osób zajmujących się zawodowo pomocą dziecku i rodzinie jest wspólne działanie na rzecz stworzenia jak najkorzystniejszych warunków umożliwiających dzieciom i młodzieży prawidłowy rozwój oraz zapewnienie pomocy rodzinie w sytuacjach kryzysowych.

Ważnym jest, aby podjęte działania były odpowiedzią na potrzeby społeczne, a ich realizacja przebiegała na jak najwyższym poziomie merytorycznym i organizacyjnym.

Biorąc powyższe pod uwagę, na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2007 r. Nr 70 poz. 473), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 r. Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 r.), opracowano, **Miejski Program Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania**

Przemocy dla miasta Nowy Dwór Mazowiecki na rok 2009, zwany dalej Programem.

Cele i zadania Programu sformułowano w oparciu o wyniki przeprowadzonej przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowym Dworze Mazowieckim, na zlecenie Urzędu Miejskiego, diagnozy problemów społecznych oraz dane statystyczne i informacje zebrane od instytucji i podmiotów działających w sferze pomocy społecznej i bezpieczeństwa.

Realizatorem Programu będzie Burmistrz miasta Nowy Dwór Mazowiecki za pośrednictwem Wydziału Spraw Społecznych.

Program będzie realizowany we współpracy z podmiotami lokalnymi, z takimi jak:

- Radą Miejską Nowego Dworu Mazowieckiego (w szczególności: Komisją Porządku Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych, Komisją Finansów i Rozwoju Gospodarczego, Oświaty, Kultury i Sportu).
- Wydział Edukacji oraz Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Straż Miejska Nowego Dworu Mazowieckiego,
- miejskie placówki oświatowe,
- Nowodworski Ośrodek Kultury,
- Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- organizacje pozarządowe, media lokalne, spółdzielnie mieszkaniowe oraz inne podmioty o których mowa w art. 3.ust. 3 ustawy z dnia z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003r. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.).

oraz podmioty o charakterze ponadlokalnym:

- Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Mazowieckim,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

- Izba Wyrzeźwień m.st. Warszawy,
- Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii,
- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Mazowieckie Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej,
- i inne.

Zadania Programu będą zlecone do realizacji podmiotom posiadającym odpowiednie kwalifikacje, w tym organizacjom pozarządowym i osobom fizycznym, zgodnie z: ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r., Nr 96, poz. 873) - (dotacje), ustawą z dnia 24 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 19, poz. 177 z późn. zm.) - (zakup usług, umowy zlecenia), ustawą z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.).

B. Problemy uzależnień i przemocy (dane statystyczne, liczbowe)

Zgodnie z szacunkami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ok. 2% populacji stanowią osoby uzależnione od alkoholu, a 5-7% to osoby nadużywające alkoholu, tj. pijące ryzykownie i szkodliwie.

W Polsce, w rodzinach dotkniętych problemem choroby alkoholowej żyje ok. 3 mln osób, w tym ok. 1,5 mln stanowią dzieci. Około 2 mln osób to ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym. Szacuje się, że ok. 500 tys. polskich dzieci znajduje się w dramatycznej sytuacji, zagrażającej ich zdrowiu i życiu.

Można przyjąć, że dla Nowego Dworu Mazowieckiego (liczącego na dzień 01.12.2008 - 27 393 mieszkańców), bardzo ostrożnie szacując, liczby te wynoszą: ok. 550 osób uzależnionych, ok. 1400 osób pijących szkodliwie, ponad 2 000 osób w rodzinach dotkniętych problemami alkoholowymi, w tym ok. 350 dzieci (wiele z nich w bardzo trudnej sytuacji życiowej) oraz ponad 1 000 dorosłych i dzieci – ofiar przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym.

Powyższe, szacunkowe dane, wskazują na konieczność dotarcia z profesjonalnie przygotowaną ofertą pomocy do dużej liczby dorosłych oraz dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy. Konieczne jest zapewnienia oraz zwiększenie dostępności profesjonalnej, dostosowanej do potrzeb, oferty pomocowej.

POMOC SPOŁECZNA

W roku 2007 Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim objął pomocą 890 rodzin (1 205 osób), w których żyje ogółem 2 143 osób. W przypadku 258 rodzin, głównym powodem przyznania pomocy był problem alkoholowy.

Nie jest to równoznaczne z liczbą osób uzależnionych objętych pomocą Ośrodka, ponieważ w przypadku wielu rodzin, jako główny powód przyznania pomocy wskazano np. ubóstwo bezrobocie, niepełnosprawność lub przemoc. Często w jednej rodzinie mamy do czynienia z kilkoma dysfunkcjami. A w wielu przypadkach to właśnie alkohol jest ich przyczyną.

Wśród głównych powodów udzielenia pomocy społecznej mieszkańcom Nowego Dworu Mazowieckiego Ośrodek wyróżnia: ubóstwo (55 % beneficjentów), bezrobocie (49 %), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych (35 %), niepełnosprawność (46%), długotrwała lub ciężka choroba oraz alkoholizm.

Podobnie jest z przemocą domową. W roku 2007 była ona głównym powodem przyznania pomocy 54 rodzinom (145 osób), jednak należy szacować, że problem ten jest znacznie większych rozmiarów.

PRZEMOC W RODZINIE

Policja Powiatowa w Nowym Dworze Mazowieckim w roku ubiegłym podjęła 102 interwencje związane z przemocą domową (tyleż samo sporządzono „niebieskich kart”).

Prokuratura Rejonowa w Nowym Dworze Mazowieckim w roku 2007 w sprawach dotyczących przemocy wszczęła 74 postępowania, w tym: złożono 29 aktów oskarżenia, 37 spraw umorzono.

Decyzją Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim dozór kuratora sądowego nałożono na 12 sprawców przestępstw znęcania się psychicznego i fizycznego.

INTERWENCJE STRAŻY MIEJSKIEJ

Straż Miejska w roku 2007 przeprowadziła 89 interwencji wobec osób będących pod wpływem alkoholu, w tym 37 osób zostało odwiezionych do Izby Wyrzeźwień w Warszawie.

PROCEDURA ZOBOWIĄZANIA DO PODJĘCIA LECZENIA ODWYKOWEGO

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2007 wszczęła wobec 19 osób z problemem alkoholowym procedurę sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego, 22 osoby zmotywowano do podjęcia terapii.

Biorąc pod uwagę, wyłącznie powyższe dane statystyczne, można by stwierdzić, że problem alkoholizmu i przemocy domowej w Nowym Dworze Mazowieckim nie stanowi bardzo poważnego zagrożenia społecznego.

Niestety, z doświadczenia i obserwacji wynika, że rzeczywista liczba rodzin dotkniętych tymi problemami jest wielokrotnie wyższa niż podają to liczby i pozostaje poza systemem pomocy i statystyką.

PROBLEMY DZIECI I MŁODZIEŻY

Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Mazowieckim w 2007 roku zanotowała 125 czynów karalnych popełnionych przez osoby do 17 roku życia, z czego blisko 50% (45 zdarzeń) stanowiły przestępstwa kryminalne. Pozostałe to: kradzieże – 10 zdarzeń, rozboje i wymuszenia – 1 zdarzenie, kradzieże z włamaniem - 1 zdarzenie, uszkodzenie mienia - 8 zdarzeń, przestępstwa gospodarcze - 3 zdarzenia, przestępstwa narkotykowe – 7 zdarzeń. 13 osób popełniło wykroczenie kradzieży (do 250 zł).

W grupie wiekowej 17-24 postawiono zarzuty popełnienia przestępstwa: kradzieże mienia - 7 osobom, rozbój i wymuszenia – 10 osobom, kradzieże z włamaniem – 4 osobom, związane z narkotykami – 15 osobom, drogowe – 16 osobom.

Policja odebrała 8 powiadomień od dyrektorów szkół w sprawie demoralizacji uczniów na terenie szkoły (wagary, palenie papierosów, picie alkoholu, naruszenie zasad współżycia społecznego).

Z wyników badania społecznego przeprowadzonego wśród uczniów szkół nowodworskich przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowym Dworze Mazowieckim, na zlecenie Urzędu Miejskiego wynika, że;

- 50% młodzieży badanej przyznaje się do picia piwa kilka razy w miesiącu, a prawie jedna czwarta do picia go kilka razy w tygodniu;
- młodzi ludzie w przeważającej większości spożywają alkohol na spotkaniach z rówieśnikami i bez nadzoru dorosłych;
- 17% badanych uczniów szkół podstawowych ma kontakt z alkoholem w domu na specjalnych uroczystościach rodzinnych;
- 30 % badanych jest w stanie bez problemu zdobyć każdy rodzaj alkoholu;
- wśród powodów, dla których młodzież sięga po alkohol i inne środki odurzające badani wskazują: chęć zapomnienia o problemach osobistych, potrzebę zaimponowania kolegom, presję otoczenia, nudę, dobry sposób na relaks;
- młodzi ludzie przypuszczają, że zarówno większość osób w ich klasie (39,%), jak i z grona ich znajomych (37,5%) pije czasem alkohol;
- 90,5 % badanych uczniów deklaruje, że nie zażywa narkotyków;
- młodzi ludzie zażywają narkotyki głównie na imprezach towarzyskich (4,8%), na spotkaniach z kolegami (3,9%) i na dyskoteci (3,5%);
- młodzież deklaruje doświadczanie przemocy rówieśniczej: multimedialnej - 49% szarpanie/popychanie – 49,8%; pobicie – 46,6%; wymuszenia – 26,9%, napaść – 13% i w domach rodzinnych: wyzwiska - 20,9%, groźby - 8,3%, szarpanie i popychanie - 8,3%;
- młodzież nowodworska wobec zjawiska przemocy przyjmuje postawę „biernego świadka” – na pytanie „kiedy widzisz przemoc to...”, odpowiada: odchodzę -23,3%, nie robię nic - 21,%, przyglądam się - 10,7%, śmieje się ze wszystkimi - 4,3%/

Przytoczone wyniki badań, wskazują na konieczność prowadzenia działań profilaktycznych o charakterze edukacyjnym i korekcyjnym wśród młodzieży szkolnej, w tym programów uczących radzenia sobie z własną agresją. Niezbędne jest także

zapewnienie oferty wsparcia dla rodziców, opiekunów i nauczycieli poprzez finansowanie m.in. programów rozwijających umiejętności wychowawcze.

Ważnym elementem profilaktyki jest również przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

C. Grupa docelowa

Odbiorcami Programu będą mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania i uzależnienia od alkoholu, innych środków psychoaktywnych oraz ich konsekwencjami, a także wszyscy zainteresowani tą problematyką.

D. Cele Programu

Cel strategiczny

Zapewnienie mieszkańcom miasta Nowy Dwór Mazowiecki dostępu do świadczeń terapeutycznych i rehabilitacyjnych dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych oraz z zakresu profilaktyki uzależnień.

Cele operacyjne

- I. Zwiększenie dostępu do profesjonalnych działań pomocowych osobom z problemem uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych zamieszkującym w Nowym Dworze Mazowieckim.
- II. Ograniczenie występowania problemów związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu i innych środków psychoaktywnych poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej i informacyjnej na rzecz mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki oraz wspieranie podmiotów w ich realizacji.
- III. Zbudowanie lokalnego systemu pomocy osobom i rodzinom doświadczającym problemów będących konsekwencją uzależnienia oraz wzmocnienie współpracy instytucjonalnej w tym zakresie.

- IV. Ograniczenie zjawiska przemocy rówieśniczej oraz poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkole i środowisku.

Cele Programu będą realizowane w następujących obszarach:

terapia i rehabilitacja, profilaktyka, edukacja publiczna, pomoc psychologiczna, psychospołeczna i prawna, interwencje, poprzez realizację niżej określonych zadań.

I. Zwiększenie dostępu do profesjonalnych działań pomocowych osobom z problemem uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych zamieszkującym w Nowym Dworze Mazowieckim oraz wsparcie podmiotów w ich realizacji.

1. Zapewnienie mieszkańcom miasta Nowy Dwór Mazowiecki dostępu do profesjonalnych działań pomocowych w zakresie problemów uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, poprzez realizację;
 - 1.1. programów edukacyjno – korekcyjnych dla sprawców przemocy;
 - 1.2. programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych;
 - 1.3. udzielania pomocy w organizacji i funkcjonowaniu grup wsparcia dla osób uzależnionych.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy związane z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu, pomocy psychospołecznej prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą domową.
 - 2.1. Dla dorosłych – poprzez;**
 - 2.1.1. dofinansowanie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym;
 - 2.1.2. realizację programów interwencyjnych, terapeutycznych i edukacyjnych dla ofiar przemocy domowej;
 - 2.1.3. realizację programów terapeutycznych dla osób współuzależnionych;
 - 2.1.4. realizację programów dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA);
 - 2.1.5. dofinansowanie wyjazdów terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;

2.1.6. podjęcie działań mających na celu powstanie gminnego ośrodka wsparcia do ofiar przemocy domowej.

2.2. Dla dzieci i młodzieży – poprzez;

2.2.1. realizację programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym;

2.2.2. realizację programów opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym;

2.2.3. zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w rozwiązywaniu problemów młodych ludzi;

2.2.4. zapewnienie pomocy w sytuacji kryzysowej;

2.2.5. dofinansowanie dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym wypoczynku połączonego z programem profilaktycznym i/lub terapeutycznym.

3. Udzielanie pomocy osobom z problemem alkoholowym przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach realizacji procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

3.1. Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

3.1.1. motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego;

3.1.2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej (wyłącznie przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje) lub wskazywanie miejsc gdzie taką pomoc uzyskają;

3.1.3. prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

3.1.4. współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

3.1.5. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;

3.1.6. udział w tworzeniu i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy dla miasta Nowy Dwór Mazowiecki;

- 3.1.7. kontrola punktów sprzedaży alkoholu pod względem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz warunków pozwolenia na sprzedaż alkoholu;
 - 3.1.8. wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Dworze Mazowieckim Nr XXXIV/433/2001 z dnia 11 października 2001 roku *w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki, warunków sprzedaży tych napojów oraz liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (za wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży* oraz w oparciu o zapisy art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - 3.2. Członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołuje Burmistrz, raz w roku, po uchwaleniu Programu przez Radę Miejską.
 - 3.3. Regulamin pracy oraz zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określi Burmistrz miasta Nowy Dwór Mazowiecki w formie zarządzenia.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych, placówek oświatowych w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
 - 4.1. Dofinansowanie działalności Izby Wyrzeźwień m.st. Warszawy.
 - 4.1.1. Zapewnienie opieki osobom nietrzeźwym oraz dostępu do informacji o możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej.
 - 4.2. Zapewnienie transportu, we współpracy ze Strażą Miejską, osobom nietrzeźwym do Izby Wyrzeźwień m.st. Warszawy.
 - 4.3. Dofinansowanie zadań realizowanych przez Poradnię Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia przy Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowym Dworze Mazowieckim (w części niefinansowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia), w zakresie:
 - 4.3.1. prowadzenia terapii dla osób uzależnionych od alkoholu po zakończonym podstawowym leczeniu odwykowym;

- 4.3.2. prowadzenia grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy domowej;
 - 4.3.3. prowadzenia poradnictwa dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy i innych doświadczających problemów związanych z uzależnieniem.
 - 4.3.4. dofinansowania napraw remontowych palcówki oraz doposażenia w materiały i sprzęty niezbędne do prawidłowego realizowania programów terapeutycznych.
- 4.4. Dofinansowanie świetlic socjoterapeutycznych, opiekuńczo-wychowawczych oraz klubów młodzieżowych realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień, w zakresie;
- 4.4.1. realizacji programów profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży;
 - 4.4.2. przeprowadzenia, niezbędnych do prawidłowej realizacji programu pracy świetlicy, napraw remontowych i zakupu wyposażenia i innych materiałów.

II. Ograniczenie występowania problemów związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej i informacyjnej na rzecz mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki oraz wspieranie podmiotów w ich realizacji.

1. Wyposażenie dzieci i młodzieży, w szczególności pochodzących z rodzin i środowisk zagrożonych problemem uzależnienia, w umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie oraz rozwoju.
- 1.1. Dofinansowanie i realizacja programów profilaktycznych w szkołach, zgodnych ze szkolnym programem profilaktyki adresowanych do dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej oraz rodziców i opiekunów.
 - 1.2. Organizowanie zajęć i warsztatów rozwoju osobistego i umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych marginalizacją.
 - 1.3. Udzielanie placówkom oświatowym merytorycznego wsparcia w zakresie budowania i realizacji szkolnego programu profilaktyki.

- 1.4. Realizacja środowiskowych programów profilaktycznych, w szczególności programów „pedagogów ulicy”.
- 1.5. Dożywanie dzieci i młodzieży uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży, w szczególności z rodzin z problemem uzależnienia, dostępu do atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego.
 - 2.1. Finansowanie zajęć pozalekcyjnych: sportowych, tanecznych, kulturalno-artystycznych, kulinarnych, plastycznych, „kół zainteresowań” (np. modelarskich, fotograficznych i innych w zależności od preferencji i zainteresowań odbiorców) itp.
 - 2.2. Organizowanie okolicznościowych spotkań np. zabawy mikołajkowej, balu noworocznego, dnia dziecka itp.
3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy standardu funkcjonowania świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenia klubów młodzieżowych realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień.
4. Wspieranie rodzin, w szczególności zagrożonych lub doświadczających problemów związanych z uzależnieniem, w prawidłowym funkcjonowaniu.
 - 4.1. Realizacja, we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, warsztatów umiejętności wychowawczych i społecznych dla rodzin niewydolnych wychowawczo.
 - 4.2. Realizacja, we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, profilaktyczno-terapeutycznych wyjazdów dla rodzin oraz indywidualnej terapii rodzinnej.
5. Dofinansowanie, w zależności od potrzeb, różnych form kształcenia w zakresie rozwiązywania problemu uzależnienia od alkoholu i narkotyków.
 - 5.1. Organizowanie i dofinansowanie szkoleń, konferencji, seminariów i warsztatów edukacyjnych, podnoszących kompetencje zawodowe pracowników placówek oświatowych, świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych, lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarek i położnych, pracowników socjalnych, kuratorów, policjantów i strażników

miejskich, członków MKRPA.

5.2. Zakup materiałów informacyjnych, edukacyjnych, czasopism i książek oraz udostępnianie ich mieszkańcom Miasta i osobom zajmującym się profilaktyką uzależnień.

5.3. Udział w profilaktycznych kampaniach społecznych oraz podejmowanie działań edukacyjnych adresowanych do mieszkańców miasta w zakresie problemów związanych z profilaktyką uzależnień.

6. Prowadzenie działań w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

III. Zbudowanie lokalnego systemu pomocy osobom i rodzinom doświadczającym problemów będących konsekwencją uzależnienia oraz wzmocnienie współpracy instytucjonalnej w tym zakresie.

Lokalny system pomocy osobom i rodzinom z problemem uzależnienia ujmujemy jako system współpracy instytucji, organizacji, osób fizycznych i innych podmiotów, związanych z rozwiązywaniem problemów będących konsekwencją nadużywania i uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, na rzecz efektywnej pomocy mieszkańcom miasta w tym zakresie.

1. Podjęcie działań w zakresie zbudowania systemu modelowej współpracy pomiędzy pedagogami, pracownikami OPS, policją, kuratorami sądowymi, psychologami, lekarzami, pracownikami poradni psychologiczno- pedagogicznej i poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia oraz przedstawicielami władz lokalnych.

1.1. Organizowanie spotkań interdyscyplinarnych w celu nawiązania współpracy międzyinstytucjonalnej oraz usprawnienia przepływu informacji.

2. Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych adresowanych do mieszkańców miasta w zakresie dostępnej pomocy dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz doświadczających przemocy domowej.

IV. Ograniczenie zjawiska przemocy rówieśniczej oraz poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkole i środowisku.

1. Wyposażenie dzieci i młodzieży szkolnej w podstawowe umiejętności prospołeczne, w tym:
 - 1.1. realizacja warsztatów umiejętności społecznych oraz kontroli złości;
 - 1.2. realizacja programów profilaktyczno-interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.

2. Wyposażenie nauczycieli, pedagogów i psychologów oraz rodziców i opiekunów w wiedzę i umiejętności wychowawcze w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz prawidłowej komunikacji z dziećmi i młodzieżą, w tym:
 - 2.1. realizacja warsztatów edukacyjnych,
 - 2.2. realizacja szkoleń zwiększających kompetencje zawodowe i wychowawcze.

3. Działania na rzecz opracowania lokalnego systemu współpracy placówek oświatowych, instytucji bezpieczeństwa oraz rodziców w zakresie poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkole i placówkach oświatowych.